

POSTANOWIENIE

Dnia 13 lutego 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Dawid Miąsik

w sprawie z odwołania T. Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w K. przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych [...] Oddziałowi w Łodzi z udziałem zainteresowanego K. Z. o podleganie ubezpieczeniu i wysokość podstawy wymiaru składek, po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w dniu 13 lutego 2024 r., zażalenia odwołującej się Spółki na postanowienie Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 7 września 2023 r., sygn. akt III AUa 118/22,

oddala zażalenie.

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny w Łodzi postanowieniem z 7 września 2023 r., III WSC 50/23 (III AUa 118/22) w sprawie z odwołania T. Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w K. (odwołująca się) przy udziale K.Z. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych [...] Oddział w Łodzi (organ rentowy) z 2 października 2020 r., odrzucił skargę kasacyjną wniesioną przez odwołującą się od wyroku tego Sądu z 24 marca 2023 r., III AUa 118/22.

Sąd Apelacyjny wyjaśnił, że w skardze kasacyjnej, wniesionej w dniu 10 lipca 2023 r. (data nadania w UP) odwołująca się nie określiła wartości przedmiotu kasacyjnego zaskarżenia. Po wezwaniu do uzupełnienia braków formalnych skargi kasacyjnej pełnomocnik skarżącej określił wartość przedmiotu kasacyjnego

zaskarżenia na kwotę „0” zł, jednocześnie wskazując, że zgodnie z art. 398² k.p.c. zdanie drugie, w sprawach o objęcie obowiązkiem ubezpieczenia społecznego, skarga kasacyjna przysługuje niezależnie od wartości przedmiotu zaskarżenia. Sąd Apelacyjny wyjaśnił, że w niniejszej sprawie przedmiot sporu nie dotyczył podlegania ubezpieczeniom społecznym, lecz ograniczał się wyłącznie do kwestii określenia podstawy wymiaru składek z tytułu zawartej umowy zlecenia. Sąd Apelacyjny powołując się na treść postanowienia Sądu Najwyższego z 20 czerwca 2018 r., I UZ 15/18, (LEX nr 2508658) wskazanego przez pełnomocnika skarżące w piśmie z 3 sierpnia 2023 r., powtórzył, że przedmiot rozpoznania sprawy z zakresu ubezpieczeń społecznych wyznacza treść zaskarżonej decyzji organu rentowego, w tym jej podstawa prawna oraz przytoczona podstawa faktyczna.

Sąd Apelacyjny, odnosząc się do literalnej treści decyzji z 2 października 2020 r., stwierdził, że nie rozstrzygała ona kwestii podlega lub nie obowiązkowi ubezpieczeń. Organ rentowy oparł decyzję na treści art. 83 ust. 1 pkt.3 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych (ustalenie wymiaru) oraz art. 81 ust. 1 ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (ustalenie podstawy wymiaru). Organ rentowy nie wypowiedział się stanowczo w przedmiocie podlegania lub nie obowiązkowi ubezpieczeń w przedmiotowej decyzji. Nie dokonał także określenia płatnika w trybie art. 8 ust. 2a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych ani też nie dokonał przypisania temu płatnikowi składek od przedmiotowej umowy. Zdaniem Sądu Apelacyjnego brak przesłanek, żeby w świetle treści zaskarżonej decyzji wyznaczającej przedmiot rozpoznania przyjąć, iż przedmiotem rozstrzygnięcia zostało objęte cokolwiek poza podstawą wymiaru składki zdrowotnej od zawartej umowy zlecenia w szczególności, że przedmiot rozpoznania obejmował także obowiązek podlegania ubezpieczeniom. Organ rentowy w przedmiotowej decyzji przywołał przepisy prawa materialnego dotyczące podstawy wymiaru i stwierdził, że podstawa wymiaru jak i składka zdrowotna wynoszą „0”. Organ rentowy przywołał fakt zawarcia umowy zlecenia, świadczenie której następowało na rzecz pracodawcy zleceniobiorcy innego podmiotu niż zleceniodawca, ale nie rozstrzygnął w decyzji w kierunku art. 8 ust. 2a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych co do określenia osoby płatnika i przypisania kwoty składek.

Sąd Apelacyjny dodał, że kwestia rozstrzygnięcia w kierunku art. 8 ust. 2a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, dokonywana była w odrębnej decyzji, w której organ rentowy stwierdzał podleganie z tytułu umowy o pracę i przypisywał pracodawcy jako płatnikowi kwotę składek powiększoną o podstawę wymiaru z umowy zlecenia zawartej z podmiotem trzecim wykonywanej na rzecz pracodawcy.

Sąd Apelacyjny przyjmując, że sprawa ma charakter majątkowy stwierdził, że wartość przedmiotu zaskarżenia została określona na „0” i odrzucił skargę kasacyjną jako niedopuszczalną.

Odwołująca się wniosła do Sądu Najwyższego zażalenie na postanowienie Sądu Apelacyjnego z 7 września 2023 r., zaskarżając to postanowienie w całości i zarzucając mu naruszenie przepisów postępowania, a mianowicie: art. 398⁶ § 2 k.p.c. w zw. z art. 398² § 1 zdanie drugie k.p.c. przez ich błędne zastosowanie i niezasadne przyjęcie, że skarga kasacyjna od wyroku Sądu Apelacyjnego, rozstrzygającego sprawę zainicjowaną odwołaniem od przedmiotowej decyzji o objęciu określonym tytułem ubezpieczenia nie wchodzi do katalogu spraw z zakresu objęcia obowiązkiem ubezpieczenia społecznego, w odniesieniu do których skarga kasacyjna przysługuje niezależnie od przedmiotu zaskarżenia, podczas gdy prawidłowe zastosowanie przepisów prowadzi do wniosku, że przedmiotowa sprawa jest sprawą o objęcie obowiązkowym ubezpieczeniem społecznym, a zarazem skarga kasacyjna jest dopuszczalna niezależnie od przedmiotu zaskarżenia. Ponadto Sąd Apelacyjny wskazał, że treść umów zlecenia i tam wskazane kwoty wynagrodzeń w sposób oczywisty wykluczają osiągnięcie w sprawie progu kasacyjności.

Skarżąca wniosła o zmianę zaskarżonego postanowienia przez jego uchylenie oraz zasądzenie kosztów postępowania zażaleniowego, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm prawem przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zażalenie nie jest uzasadnione.

Jak już wyjaśniono w orzecznictwie (zamiast wielu zob. postanowienia Sądu Najwyższego z 30 września 2021 r., I UZ 10/21, LEX nr 3520334, oraz z

15 czerwca 2023 r., III UZ 37/22, LEX nr 3570860), wszystkie sprawy z zakresu ubezpieczeń społecznych są sprawami o prawa majątkowe i tak należy je traktować. Pośrednio wynika to z art. 398² § 1 zdanie drugie k.p.c., zgodnie z którym, w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych skarga kasacyjna przysługuje niezależnie od wartości przedmiotu zaskarżenia w sprawach o przyznanie i o wstrzymanie emerytury lub renty oraz o objęcie obowiązkiem ubezpieczenia społecznego. Oznacza to, że wymienione kategorie spraw mają charakter majątkowy, jednak wartość przedmiotu zaskarżenia nie determinuje dopuszczalności skargi kasacyjnej, która w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych przysługuje co do zasady wówczas, gdy wartość przedmiotu zaskarżenia wynosi co najmniej dziesięć tysięcy złotych (art. 398² § 1 zdanie pierwsze k.p.c.). Skoro zaś sprawy z zakresu ubezpieczeń społecznych są sprawami o prawa majątkowe, to znaczy, że możliwe (a w niektórych przypadkach konieczne) jest oznaczenie w nich wartości przedmiotu sporu oraz wartości przedmiotu zaskarżenia.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego wyjaśniono również, że sprawa o objęcie obowiązkiem ubezpieczenia społecznego, o której mowa w art. 398 § 1 zdanie pierwsze k.p.c., to sprawa, w której spór dotyczy istnienia obowiązku podlegania danej osoby fizycznej ubezpieczeniom społecznym z któregokolwiek tytułu wymienionego w art. 6 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych.

Sprawa, w której wniesiono zażalenie, jest sprawą, w której adresat decyzji organu rentowego twierdzi, że powinien być płatnikiem składek należnych od ubezpieczonego. Spór w takiej sprawie dotyczy - przedmiotowo - składek na ubezpieczenia społeczne, a nie podlegania ubezpieczeniu. Sprawa ta nie należy zatem do kategorii wymienionej w art. 398² zdanie drugie k.p.c., a o dopuszczalności skargi kasacyjnej decyduje wartość przedmiotu zaskarżenia (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z 12 stycznia 2017 r., II UZ 68/16, LEX nr 2209114; z 21 kwietnia 2015 r., II UZ 8/15, OSNP 2017 nr 3, poz. 34; z 15 kwietnia 2015 r., I UK 470/14, LEX nr 1751284; z 5 grudnia 2017 r., I UZ 52/17, LEX nr 2434481; z 16 czerwca 2020 r., I UK 330/19, LEX nr 3033209; z 15 czerwca 2023 r., III UZ 37/22, LEX nr 3570860). Wymaga podkreślenia, że w niniejszej sprawie nie

było sporne podleganie przez ubezpieczonego ubezpieczeniom społecznym z tytułu zatrudnienia, lecz istotne pozostawało, czy dodatkowe umowy (zlecenia) zostały zawarte w ramach art. 8 ust. 2a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, bo to determinuje zobowiązany podmiot do zapłaty składek w prawidłowej wysokości. Z tych względów pogląd skarżącego, że przedmiotowa sprawa dotyczyła obowiązku ubezpieczenia społecznego jest chybiony, zaś stanowisko Sądu Apelacyjnego jest prawidłowe.

Kierując się przedstawionymi motywami, Sąd Najwyższy uznał, że zaskarżone postanowienie odpowiadało prawu. Dlatego, opierając się na podstawie art. 398¹⁴ k.p.c. w związku z art. 394¹ § 3 k.p.c., orzekł jak w sentencji postanowienia.

[SOP]

[ał]